گفتوگۆ لەگەڵ هونەرمەند جەبار سابیر.. ئامادەکردنی: کامەران حاجی ئەلیاس

هونەرمەند جەبار سابیر: گرنگە ئەمە هونەری کاریکاتێر تەنها بە هونەرێکی گاڵتەجاری تێنەگەین
هونەرمەند جەبار سابیر: هەموو کارەکتەرێك بە ئاسانی ناتوانرێت بکرێتە کاریکاتێر
هەڤپیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

هونەرمەند (جەبار سابیر قادر لاسی)، یەکێك لەو هونەرمەندانانەی کە شوێن پەنجەی لە نێو هونەری کاریکاتێری کوردستان و عێراق دیارە خاوەنی چەندین پیشانگەی تایبەتی و هاوبەشە لەسەر ئاستی کوردستان ودەرەوەی کوردستان هەروەها خاوەنی چەندین خەڵاتی نێودەوڵەتییە زۆرێك لە تابلۆکانی لە ڕۆژنامەو گۆڤارەکانی نێودەوڵەتی بڵاوکراوەتەوە چەندین بڕوانامەی جیهانی وەرگرتووە بەمەبەستی ئاشنابوونی بە کاروچالاکییە هونەرییەکانی بە چەندی پرسیار بەسەرمان کردەوە.

*سەرەتا ئەگەر بکرێت باس لە کورتەیەك لە ژیانی هونەری خۆت بکەیت، هەنگاوەکانی هونەری کاریکاتێری چۆن دەست پێکرد؟

- سەرەتا بەهرەی وێنەکێشانم هەر لەمنداڵییەوە سەری هەڵدا دوواتر بە خوێندنەوەم بۆ گۆڤارەکانی منداڵان و دوواتر ڕۆژنامەو گۆڤارەکان هەنگاوەکانی هونەری کاریکاتێریم دەستی پێکرد وە خوێندنەوەی زۆرم بۆ رووداوەکانی ڕۆژانە لە هەموو بوارەکان ئەوە بوو کە منیش بتووانم لەو بووارە کار بکەم ، بەڵام تا ساڵانی نەوەتەکان نەمتووانی کارەکانم بڵاو بکەمەوە لە ساڵی 1992 یەکەم کاریکاتێرم بڵاوکردەوە دوواتر لەبەر باری خێزانیم دوورکەتمەوە لە هونەر بەگشتی و کاریکاتێریش بە تایبەتی تا ساڵی 2005 توانیم دریژە بەو هونەرە بدەم لە ڕێگای سایتە ئەلکترۆنییەکان و سۆشیال میدیا، وە هەروەها تووانیم لە ڕێگای سۆشیال میدیا کارەکانم بەجیهان بناسێنم و بەشداری پێشبرکێ و پێشانگا نێودەوڵەتییەکان بکەم و پلەی باش بەدەست بهێنم، وە هەروەها

چەندین گۆڤار و رۆژنامەی جیهانی کاریکاتێری کارەکانم بڵاو دەکەنەوە و گرنگی پێدەدەن، وە تا ئێستا حەوت پێشانگای تایبەتیم کردۆتەوە لە هەولێر و کۆیە و بەغدا و موسڵ وە بەشداریم کردووە لە زیاتر لە 180 پێشانگای نێودەوڵەتی و توانیومە زیاتر لە 80 بروانامەی بەشداربوون و هەروەها چەندین خەلات بەدەست بهێنم.

*گرنگی هونەری کاریکاتێری لەچیدایە؟

-گرنگی کاریکات□ر ل□و□دای□ ک□ د□توان□ ب□زمانی و□ن□ خ□ند□ی□ك بخ□یت□ س□رل□و، ب□□ام خ□ند□ی□کی فکریی□. وات□ ت□نها خەندە نییە، بەڵکو خوێندنەوەی بۆ دەکات، ئاگاداری دەکاتەوە، سەرنجی خ□□□ك □ادەکێشێت بۆ شتێك کە هەستیارە. بەتایبەتی لە کێشە سیاسی و کۆمەڵایەتی و تاوانەکانی ڕۆژانەدا کاریکاتێر دەبێتە ئاوێنەی کێشەشارەوکانی د□رروونی خ□□□ك. بۆیە ئەو هونەرە یەکێکە لە پەیوەندیدارترین هونەرەکان بە ئازادی وتار.

*ئەو بابەتانە چین کە دەبنە هونەری کاریکاتێرییەکاتی تۆ؟

- بابەتەکان زۆرن هەندێکیان بابەتی هەمیشەین وە هەندێکیان بابەتی کێشەی ڕۆژانەی خ□□□ك:

هەژاری، بێکاری، خراپی خزمەتگوزارییەکان، ڕەخنە لە سیاسەت و حکومەتەکان، ڕەفتارە کۆمەڵایەتییە نەرێنییەکان، ڕووداوە جیهانییەکان و پرسە مرۆییەکان، کولتوور و داب و نەریت بە شێوەیەکی ڕەخنەگرانە و تەنزئامێز .

- ئایا هەموو کەسایتیەك دەتوانین بە شێوەی کاریکاتێری بیخ□ین□ روو؟

: نەخێر، هەموو کارەکتەرێك بە ئاسانی ناتوانرێت بکرێتە کاریکاتێر، چونکە کارەکتەرەکە دەبێت تایبەتمەندی ڕوون و جیاوازیان هەبێت، مانایەکی ڕەمزی یان بەرچاوی هەبێت بۆ مرۆڤەکان، کردار یان بیرۆکەیەکت هەبێت کە شایەنی مامەڵەی تەنزئامێز بێت هەروەها هونەرمەند دەتوانێت کارەکتەری خۆی بە شێوەیەکی ڕەخنەگرانە یان گاڵتەجاڕانە بخاتەڕوو.

- زۆرێك لە هونەرمەندان جگە لەوەی لە پیشانگادا بەرهەمەکانیان نمایش دەکەن لە گۆڤار و رۆژنامەکانیش نمایش دەکەن لە کوردستان تاچەند گۆڤار و رۆژنامەکان گرنگی بەولایانەیان داوە؟

- لە ئەستادا لە کوردستان، گرنگی وەها نیە لە گۆڤار و ڕۆژنامەکان و میدیاکان . هەندێك لە گۆڤار و ڕۆژنامەکان لە ڕابردوو کەمێك گرنگیان بە کاریکاتێر دەدا گۆڤاری تایبەت هەبوو بە هونەری کاریکاتێر بەڵام بەداخەوە ئەو گۆڤارانە ئەستا وەستاوون، بەڵام ئەوەی هەیە هونەرمەندەکان خۆیان لە سۆشیاڵ میدیا کارەکانیان بڵاو دەکەنەوە کە ڕەنگە دونیای ئەمڕۆ زیاتر بە سۆشیال میدیاوە بەندە کە ئەوەش کاریگەری لەسەر خوێنەر و بینەری هەبێت و لەوانەیە باشتر بێت.
*چۆن دەتوانیت بەکارهێنانی کۆمپیوتەر لە دروستکردنی بیرۆکەیەك بۆ شێوەی کاریکاتێری ؟

- بیرۆکەی کاریکاتێری لای کاریکاتێرست خۆیەتی بەڵام بە ئاسانکاری زۆربەی هونەرمەندانی کاریکاتێر لە ئەستادا پەنا دەبەنە بەر بەرنامەکانی کۆمپیوتەر بۆ جوانکردن و ڕەنگکردنی کارەکانیان و بە ئاسانی و چاپکردن و ناردن بۆ پێشبرکێ و پێشانگا جیهانیەکان و یاخود گۆڤار و ڕۆژنامەکان.
- تایبەتمەندییەکانی هونەری کاریکاتێری چین؟
- تایبەتمەندیەکانی هونەری کاریکاتێر ئەوەیە، وێنەو ڕوخسارەکان زێدەڕەیان لە دەکرێ و بەشێوەیەکی تەنز و خەنداوی خێرا دەگاتە بەر دیدی بینەر و خوێنەر وە ئاسانکردنی تێگەیشتن بەزمانێکی سادە و گاڵتەجاری، وە هەروەها کارامەیی هونەرمەند لە گەیاندنی پەیامەکەی.
- هونەری کاریکاتێری لە کوردستان لەچ ئاستێك دایە؟
  - بەداخەوە لە ئەستادا لە ئاستێکی باش نیە ،ئەویش هۆکارەکەی بۆ ئەوەیە گرنگی پێ نەدانی ڕۆژنامەو گۆڤارەکان و میدیاکان بە هونەری کاریکاتێر وە هەروەها نەبوونی کۆمەڵەیەك بۆ کاریکاتێرستانی کوردستان کە گرنگی خۆی هەیە بۆ بەرەوپێشچوونی کاریکاتێر، بەڵام لە چەند ساڵی ڕابردوو چەندین هونەرمەندی کاریکاتێری تایبەتی هەن کە کارەکانیان بەشێوەیەکی سەرکەوتوو بڵاودەکەنەوە لە سۆشیال میدیا و ئامادەبوونیان هەیە لە پێشبرکێ و پێشانگا جیهانیەکان . وە بۆ بەرزکردنەوەی ئەم بوارە پێویستی بە هاوکاری و پشتیوانی مەدیا و ڕۆژنامەکانە .

- کامەن ئەو هونەرمەندە کاریکارتێرانە کە کاریگەریان لەسەر تۆ هەبووە؟

- لە راستیدا من سەرەتا زۆر سەرسام بووم بە کاریکاتێرستانی عێراقی (غازی، موئەیەد نعمە، عەلی مەندەلاوی) کە زۆر کاریگەریان هەبوو، وە بووە سەرەتایەك بۆ هەوەدانم لە بواری کاریکاتێر
وە ئەوەی ماوە بیلێم ئەوەیە، گرنگە ئەمە هونەری کاریکاتێر تەنها بە هونەرێکی گاڵتەجاری تێنەگەین، چونکی کاریکاتێرست هەوڵی ئەوە دەدا کە ڕووە شارەوەکانی کارە نەرێنیەکان وێنا بکات و نیشانی بینەران و لایەنی پەیوەندیدار بدات بە بنبڕکردن و جاکسازی هەمیشەیی کە ئەوەش ئەرکی هەمووانە.